

ISSN 2076–1554

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ВГО Українська академія наук

Видавництво «Гілея»

 Гілея

Науковий вісник

Випуск 145 (№ 6)

Ч. 1. Історичні науки

Київ – 2019

Збірник засновано 2004 року. Вихід з друку – щомісячно

Фахове видання
з історичних наук затверджено наказом Міністерства освіти і науки України
№ 1328 від 21 грудня 2015 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації: серія КВ № 22632-12532ПР від 24 квітня 2017 року

Друкується за рішенням:
Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 14 від 30 травня 2019 р.)

Збірник входить до міжнародних баз

Google Scholar; Index Copernicus (Польща); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (Індія).

Шеф – редактор:

Андрущенко В. П., д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України, акад. НАПН України (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Головний редактор:

Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Співредактори:

Кивлюк О. П., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Муляр В. І., д-р філос. наук, проф. (Україна, Житомир)

Редакційна рада:

Андрущенко В. П., д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України, акад. НАПН України (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Зеленков А. І., д-р філос. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)

Колесник В. Ф., д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України (Україна, Київ)

Мирзаханян Р., д-р іст. наук, проф. (Арменія, Єреван)

Михальченко М. І., д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України (Україна, Київ)

Рафальський О. О., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

Савельєв В. Л., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Солдатенко В. Ф., д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України (Україна, Київ)

Степико М. Т., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)

Редакційна колегія з історичних наук:

Войцехівська І. Н., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

Дробот І. І., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Журба М. А., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Лазько Г. Г., д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)

Лисак В. Ф., д-р іст. наук, проф. (Україна, Маріуполь)

Мезга М. М., д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)

Михайлюк В. П., д-р іст. наук, проф. (Україна, Старобільськ)

Стоян Т. А., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Сушко О. О., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Чернега Л. М., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Шаповал Ю. І., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

Гілея: науковий вісник. – К. : «Видавництво «Гілея», 2019. – Вип. 145 (№ 6). Ч. 1. Історичні науки. – 222 с.

Концепція збірника базується на багатоплановому науковому висвітленні проблем сучасної науки в умовах полікультурного глобалізаційного суспільства. Основні рубрики охоплюють галузі історичних, філософських та політичних наук. Розрахований на фахівців гуманітарних та соціально-політичних наук.

ISSN 2076-1554

NATIONAL PEDAGOGICAL
DRAGOMANOV UNIVERSITY

Academy of Sciences of Ukraine

Publishing House Hileya

Hileya
SCIENTIFIC BULLETIN

Volume 145 (No. 6)
Part 1. Historical sciences

Kyiv – 2019

The collection is founded in 2004. Printed on a monthly basis

**Scientific professional publication
on history order of the Ministry of Education and Science
No. 1328 dated 21 December, 2015 (re-registration)**

Certificate of printed mass media's state registration (re-registration): Series KB № 22632-12532IIP from April 17th, 2017

Printed by decision
of National Pedagogical Dragomanov University (protocol № 14 of May 30, 2019)

The collection is a member of international database

Google Scholar; Index Copernicus (Poland); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (India).

Honored Chief Editor:

Andrushchenko V. P., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, Acad. of NAPS Ukraine (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Chief Editor:

Vashkevych V. M., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Co-editor:

Kyвлиuk O. P., Doctor of Philosophical Sciences, Senior Scientist, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Muliar V. I., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Zhytomyr)

Editorial board:

Andrushchenko V. P., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, Acad. of NAPS Ukraine (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Vashkevych V. M., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Zelenkov A. I., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Belarus, Minsk)

Kolesnyk V. F., Doctor of Historical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, (Ukraine, Kyiv)

Myrzakhanian R., Doctor of Historical Sciences, (Armenia, Ierevan)

Mykhalchenko M. I., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, (Ukraine, Kyiv)

Rafalskii O. O., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Saveliev V. L., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Soldatenko V. F., Doctor of Historical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, (Ukraine, Kyiv)

Stepyko M. T., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Editorial board Historical Sciences:

Voitsekhivska I. N., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Drobot I. I., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Zhurba M. A., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Lazko G. G., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Belarus, Minsk)

Lysak V. F., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Mariupol)

Mezga M. M., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Belarus, Homel)

Mykhailiuk V. P., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Starobilsk)

Stoian T. A., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Sushko O. O., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Chernega L. M., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Shapoval Y. I., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Hileya: Scientific Bulletin. – Kyiv : «Publishing house «Hileya», 2019. – Volume 145 (№ 6). Part 1. Historical Sciences. – 222 p.

The collections' concept is based on a multifaceted scientific coverage of the problems of formation of informational civilization. The main headings cover areas of historical, philosophical and political sciences. It is designed for specialists in the humanities and socio-political sciences.

УДК 327

**«ЄВБАЗ» – ДЕЯКІ
КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ****EVBAS – SOME CULTURAL
AND HISTORICAL ASPECTS****Братусь І. В.,**

кандидат філологічних наук, доцент, доцент
кафедри образотворчого мистецтва, Київський
університет ім. Бориса Грінченка (Київ, Україна),
e-mail: kulturolog@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0002-8747-2611

Михалевич В. В.,

кандидат культурології, доцент, доцент
кафедри образотворчого мистецтва, Київський
університет ім. Бориса Грінченка (Київ, Україна),
e-mail: v.mykhalevych@kubg.edu.ua,
ORCID ID: 0000-0003-4847-5833

Гунька А. М.,

викладач кафедри образотворчого мистецтва,
Київський університет ім. Бориса Грінченка
(Київ, Україна), e-mail: a.hunka@kubg.edu.ua,
ORCID ID: 0000-0003-4455-1640

Bratus I. V.,

*Candidate of Philological Sciences, Associate
Professor, Associate Professor, Department of Fine
Arts, Kyiv University Boris Grinchenko (Kyiv, Ukraine),
e-mail: kulturolog@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0002-8747-2611*

Mykhalevych V. V.,

*Candidate of cultural studies, Associate Professor,
Associate Professor, Department of Fine Arts, Kyiv
University Boris Grinchenko (Kyiv, Ukraine),
e-mail: v.mykhalevych@kubg.edu.ua,
ORCID ID: 0000-0003-4847-5833*

Gunka A. M.,

*lecturer of the Department of Fine Arts, Kyiv
University Boris Grinchenko (Kyiv, Ukraine),
e-mail: a.hunka@kubg.edu.ua,
ORCID ID: 0000-0003-4455-1640*

Проаналізовано деякі аспекти історії площі Перемоги. Розглянуто історію «Єрейського базару», будівлі цирку та деякі інші питання. В статті подані спогади сучасників, історичні відомості та краєзнавчі спостереження.

Ключові слова: Київ, місто, історія, СРСР.

Some aspects of the history of Victory Square are analyzed. The history of the Jewish Bazaar, the circus building and some other issues are considered. The article presents the memoirs of contemporaries, historical information and local lore observations.

Keywords: Kyiv, city, history, USSR.

XX століття було надзвичайно важким в долі Києва. Безумовно, що місту довелося пережити чимало проблемних етапів, кожний з яких неминуче забирав людські життя, ламав життєві плани, зривав з місця сотні тисяч мешканців. Та це не було суцільне страждання – місто підіймалося з руїн, налаштовувало мирне життя та безперервно змінювалось. «Євбаз» – це символ мінливості часу, його невпинного поступу. Тут поєдналися давні традиції та сучасність, планова

економіка і приватне підприємництво, духовність і бездуховність XX століття. Саме деяким аспектам функціонування цього місця в минулому, будівлям на цьому місці, людям, що відійшли у вічність, присвячена ця коротка розвідка.

Для киян старшого покоління площа Перемоги часто мала назву Євбаз. Саме ця назва асоціювалася з найяскравішими спогадами дитинства – саме тут здійснювалися «заповідні» мрії про коника, іграшкову гармату чи новий картуз. Дорослі й діти поспішали сюди для «старту» і «накопичення» майнових статків. Дмитро Панов так оповідає в своїх спогадах про цю місцину, про продавців Євбазу: «На жаль, це цікаве різнолике плем'я, що зберігає вікові традиції, незабаром майже повністю зникло зі сторінок історії Києва. Не знаю, в яку чергу запускали німці в Бабин Яр мого продавця і його дружину з дітьми, але сувора правда така, що судячи з усього так воно і було. Довелося жити в часи, коли тільки й встигав помічати, що сонечко світить, як і раніше, а з обличчя землі зникли, з якихось, часом не зрозумілим причин сотні тисяч, а то і мільйони людей. Немає більше Євбазу, давно немає його господарів. На цьому місці, що стало свідком їхньої трагедії, споруджений цирк, де кожен день сміються нові люди. Кожного разу, проходячи по асфальтовій площі біля цирку, я ніби знову чую голос Євбазу і бачу його людей, серед яких і я, в шинелі з блакитними петлицями і птахами різного розміру, молодий – двадцятип'ятирічний. Ці три роки, з 1934 по 1937 роки, сміливо можу назвати кращими роками мого життя... Про свої власні незліченні розстріли говорити було не прийнято. Стукачів ставало все більше» (з книжки «Росіяни на снігу. Доля людини на тлі історичної завірюхи»).

Саме ця територія була місцем постійних міні-спектаклів між продавцями та покупцями. До Євбазу площу Перемоги (таку назву вона носить з 1952 року) називали Галицькою. Та все ж з Євбазом більше традиція пов'язує універмаг «Україна» – там ми в чергах отримували радянські «смаколики» та купляли костюми-трійки пізнього СРСР. Та легенди Євбазу мали і «циркові» елементи – легенди (бувальщини) про вантажника-богатиря Йосипа (прізвисько Лампадник). Наприклад, цей «Йосип приходив на Євбаз дуже рано з сильним похміллям, знімав картуза з якогось єврея (що виглядав солідно), піднімав однією рукою десятипудовий рундук і клав картуза під нього, попередньо підклавши газетку. Потім він звертався до власника шапки:

– Високоповажний пане, я перепрошую. Ви хотіли б отримати назад свою шапку, я хотів би отримати гривений для «поправки здоров'я». Я вважаю, що ми домовимся. Це ж базар.

На нього не ображались – це була «така традиція». Отримавши гроші, Йосип ввічливо дякував і повертав шапку. Та йшов «поправляти здоров'я» молодим молдавським вином» («легенда» з книжки Олександра Штейнберга та Олени Мищенко «Через Атлантику на ескалаторі»).

Проект цирку архітектора Володимира Жукова втілювався на території Євбазу в середині

п'ятдесятих років ХХ століття. Війна зруйнувала багато будівель, треба було все відновлювати. «Накладками» такого відновлення могло бути й невеличке клонування – кияни можуть побачити рідного брата свого цирку в Мінську. Безумовно, що «військова» доля архітекторів була складною – творчі люди працювали під внутрішнім і зовнішнім тиском. Діапазон архітектурної майстерні при цьому був доволі широким: клуби, корівники, бібліотеки, іподроми, адміністративні будівлі. Але цирк стояв особливим завданням. Його створював колектив із тісною співпрацею з фахівцями циркового мистецтва. Хто були ці архітектори, повоєнні проєктувальники, творці прикрас нашого міста? Так описується в книжці Олександра Штейнберга та Олени Мищенко «...і впала академія» Олександр Риков: «Доля його склалася доволі трагічно. До війни померла його перша дружина... Під час війни загинула друга дружина... Третій шлюб ... був випадковим і розлетівся. На фронті він був майором інженерних військ, будував мости, його шанували. Після зарплати він купляв в ідальні талони на 15 днів, міняв книжки в бібліотеці, відносив білизну в пральню... А на залишок грошей він купляв горілку і запирався з нею вдома зазвичай на три дні. Після цього на четвертий день він без запізнення приходив на роботу... і повідомляв всім про ... коліки».

Подібні проблеми були масові в ті часи. Внаслідок подібних хвороб часто призупинялася авральна робота. Тому до роботи над проєктом будівлі Київського цирку долучали молодих спеціалістів. В книжці Олександра Штейнберга та Олени Мищенко «...і впала академія» наводяться спогади одного з них. Спочатку він зрадив подібному проєкту. Але колеги йому поспівчували – вважалося, що важко працювати з В. Жуковим. Саме Жуков здійснював «авторський нагляд». Ось уривки сентенцій В. Жукова (він був, за спогадами, у доброму гуморі тоді): «Цирк – це не клуб якийсь. Цирк є цирк. Тут все складно. Треба з усіма поговорити: з клоунами, еквілібристами, акробатами, навіть з уніформістами. Ти з слонами і верблюдами розмовляв? Ні! А я розмовляв. Ти у мавп і морських слонів питав? А я питав. ... У всіх питав. ... Він (*Kio*) мені каже: «Мені треба розпилювати жінку на манежі на дві частини, а ти мені передбач лаз під сектором ... щоб вона могла пробігти і я міг спустити її під бій литаврів. ... Я передбачив такий лаз... Так прийшли електрики і проклали в ньому високовольтну лінію. Хай тепер спробує пролізти...».

Особливий погляд становить розкриття різноманітних постатей в житті Києва та увіковічення їхньої пам'яті. «Київські вулиці наповненні пам'ятними місцями. Саме на нашій землі було реалізовано за складних обставин багато викликів століття. Долаючи біль і втрати, значна частина нашого народу зуміла підняти вітчизняний рівень науки ...» [2, с. 50]. Персональний внесок кожного киянина неможливо дослідити, але найбільш знанні постаті заслуговують на ретельний розгляд.

Ми лише коротко торкнулися питань будівлі Національного цирку України, території «Свбазу». До 30-х років ХХ століття на місці цирку стояла перша побудована з заліза в Російській імперії церква з заліза (Церква Іоанна Злагоуста). Ця церква була побудована на Галицькій площі у 1868–1871 роках. Проєкти належав інженеру Ніккельсу. Сутність проєкту полягала у використанні у якості будівельного матеріалу заліза. Саме залізо та типові проєкти з уніфікованими деталями мали значно пришвидшити побудову церков.

Урочисте закладання фундаменту відбулося в Києві на Галицькій площі 15 жовтня 1867 року. Саму церкву зібрали в Санкт–Петербурзі, потім знову розібрали та привезли до Києва. Та, як свідчать історичні джерела, було багато проблем з складанням церкви вже в Києві. Зокрема, інженер Ніккельс відмовлявся їхати в Київ здійснювати «шеф–монтаж». Пізніше він погодився та поїхав. Та по дорозі захворів і помер.

Церква знаходилася біля «Свбазу», постійними відвідувачами храму почасти стали торговці. В 1897 році вони зібрали 300 карбованців та придбали в Москві ікону Божої Матері. Та через проблеми з вентиляцією вологість всередині церкви була занадто високою, тому окремі його частини почали іржавіти. Влітку в церкві було дуже спекотно, взимку – навіть чотири пічки не могли її опалити на належному рівні. Та головною проблемою була іржа. «Зволікання могло бути небезпечно, ..., доставши потрібні 4 тисячі карбованців, приступив до ремонту. В результаті приміщення церкви трохи розширилося, всі п'ять куполів і пірамідальна дзвіниця заблищали золотом, а внутрішні і зовнішні стіни пофарбували в світло–сірий колір. Втім, і після цього в храмі було тісно. Тому незабаром сталося чергове розширення – 28 вересня 1914 року з нагоди його завершення митрополит київський Флавіон відслужив літургію» (<http://www.myjulia.ru/post/238043/>).

Зруйнована ця церква була в 1934 році (як і багато інших). Ми торкнулися лише деяких аспектів забудови площі Перемоги. Сподіваємося, що подальші розвідки розширять уявлення про сторінки історії Києва.

Список використаних джерел

1. Берлінський, МФ., 1991. 'Історія міста Києва', АН УРСР, Археограф. комісія, Ін–т археології, Ін–т історії України, Київ: Наукова думка, 314, [4] с.
2. Братусь, ІВ., Михалевич, ВВ., 'Історико–культурний аспект вшанування видатного авіаконструктора Олега Антонова в Києві', *Матеріали V міжнародної науково–практичної конференції «Перспективи розвитку сучасної науки»* (29–30 вересня 2017 року), с.50–52.
3. 'Історія Києва [Текст]': у 3 т., 4 кн.: [пер. з рос.], 1986–1987, АН УРСР, Ін–т історії; Голов. редкол.: Ю. Ю. Кондуфор (голов. ред.) [та ін.], Київ: Наукова думка.
4. Кудрявцев, ЛО., 2007. 'Град над Борисфеном: ілюстрована історія вулиць і майданів Києва', Київ: Вища школа, 295, [1] с.
5. Ступак, ФЯ., 1998. 'Благодійні товариства Києва: (др. пол. XIX – поч. XX ст.): [монографія]', Київ: Хрещатик, 206, [2] с.
6. Цебро, ОВ., 2014. 'Соціально–побутове забезпечення населення міста Києва (1943–1945 рр.): автореф. дис. ... канд. істор. наук: спец. 07.00.01 Історія України, Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Київ, 17 с.

References

1. Berlyns'kyj, MF., 1991. 'Istorija mista Kyjeva (History of the city of Kiev)', AN URSS, Arheograf. komisija, In-t arheologii', In-t istorii' Ukrainy, Kyi'v: *Naukova dumka*, 314, [4] s.
2. Bratus', IV., Myhalevyč, VV., 'Istoryko-kul'turnyj aspekt vshanutannja vydatnogo aviakonstruktora Olega Antonova v Kyjevi (Historical and cultural aspect of honoring the famous aircraft designer Oleg Antonov in Kiev)', *Materialy V mizhnarodnoi' naukovy-praktychnoi' konferencii' «Perspektyvy rozvytku suchasnoi' nauky»* (29–30 veresnja 2017 roku), s.50–52.
3. 'Istorija Kyjeva [Tekst] (History of Kiev [Text])': u 3 t., 4 kn.: [per. z ros.], 1986–1987, AN URSS, In-t istorii'; Golov. redkol.: Ju. Ju. Kondufor (golov. red.) [ta in.], Kyi'v: *Naukova dumka*.
4. Kudrjavcev, L.O., 2007. 'Grad nad Borysphenom: iljustruvana istorija vulyc' i majdaniv Kyjeva (Grad over Borysphen: an illustrated history of streets and squares of Kiev)', Kyi'v: *Vyshha shkola*, 295, [1] s.
5. Stupak, FJa., 1998. 'Blagodijni tovarystva Kyjeva: (dr. pol. XIX – poch. XX st.): [monografija] (Charitable associations of Kyiv: (other sex XIX – beginning of XX centuries): [monograph])', Kyi'v: *Hreshhatyk*, 206, [2] s.
6. Cebro, OV., 2014. 'Social'no-pobutove zabezpechennja naseleennja mista Kyjeva (1943–1945 rr.) (Social-household support of the population of Kyiv (1943–1945))': avtoref. dys. ... kand. istor. nauk: spec. 07.00.01 Istorija Ukrainy, *Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, Kyi'vs'kyj nacional'nyj universytet im. Tarasa Shevchenka*, Kyi'v, 17 s.

* * *

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Альєв Рамал Алы оглу. История образования нефтехимической промышленности в Азербайджане (в примере завода синтетического каучука) (Історія освіти нафтохімічної промисловості в Азербайджані (в прикладі заводу синтетичного каучуку))	7
Бандалиєва А. А. История медицины и фармации в Азербайджане (Історія медицини і фармації в Азербайджані)	13
Братусь І. В., Михалевич В. В., Гунька А. М. «Євбаз» – деякі культурно-історичні аспекти	17
Буглай Н. М. Нормативно-правова база як джерело дослідження зовнішньої політики Польщі наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.	20
Вербовий О. В. Відбудова Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка у повоєнний період (1943–1952 рр.)	25
Годлюк А. М. Вплив війни в Кореї (1950–1953 рр.) на тогочасну систему міжнародних відносин і трансформування європейських країн	30
Грицан І. В. Державотворча діяльність Івана Огієнка	37
Денисенко В. І. Генеза еліт Донбасу за радянської доби	41
Добролюбська Ю. А. Антон Фрідріх Бюшінг: хронологічна ретроспектива життя та діяльності	47
Зінкевич Т. С. Руська православна Церква у державно-політичному житті Київської Русі	53
Золотарьов В. С. Тактика Конституційно-демократичної партії Росії щодо аграрної реформи П. А. Століпіна	57
Конюхов С. В. Особливості організаційної та військово-політичної діяльності ОУН на території Жовківського повіту у 1930-х роках	61
Корзун О. В. Особливості наукових досліджень Українського науково-дослідного інституту гідротехніки і меліорації у роки Другої світової війни	66
Костюк Л. В. Динаміка міграційної політики Фінляндії другої половини ХХ – початку ХХІ століття	71
Кравчук Л. В. Становище тваринництва Тернопільської області в системі колективного господарювання у 1940–1941 рр.	75
Куницький М. П. Організація системи страхування на теренах Райхскомісаріату «Україна» (1941–1944 рр.)	80
Латенко В. Інтерпретації поняття «Субсахарська Африка» у сучасних соціо-гуманітарних дослідженнях	84
Левенець О. М. Елементи радянської комуністичної ідеології і пропаганди в шкільних підручниках з іноземних мов у середині 60-х – 80-х рр. ХХ ст. (на матеріалах Волинської області УРСР)	88
Малащук О. С. Зародження і становлення наукових засад з виноградарства в Російській імперії (друга половина ХVІІІ – перша половина ХІХ століть)	94
Мельник В. В. Теоретико-методологічні та науково-організаційні засади розвитку штучної інкубації в Українській РСР у 1964–1991 роках	99
Михайлов О. І. Дрібний кредит у Бессарабській губернії	103
Міронова І. С. Формування поштових трактів на території України в другій половині ХVІІ – першій половині ХVІІІ ст.	107
Нагірняк А. Я. Проблемні питання професійної підготовки екскурсоводів і гідів-перекладачів у сфері екскурсійної діяльності в Україні	112
Непіпенко Л. П. Гендерна ідеологія та гендерна політика в радянській політичній культурі України періоду НЕПУ	116
Павленко В. М., Саварин В. М. Трансформація суспільної думки Італії щодо міграційної політики (1980-ті–2010-ті): еволюція мультикультуралізму	124
Прокопенко Л. І. Науково-дослідна діяльність кафедри бібліотекознавства Київського національного університету культури і мистецтв: через призму трансформаційних процесів (2003–2018)	128
Руднічук А. А. Особливості соціального складу населення міст Німеччини в ХІV–ХV ст.	133
Середа М. В. Етнокультурні зв'язки на теренах Північного Причорномор'я у Кіммерійську епоху	140
Скиба І. Б. Формування особистості та початок церковно-громадської діяльності адміністратора Автокефальної Церкви в Україні митрополита Полікарпа (Сікорського) в роки німецько-радянської війни	144
Смірнова Б. О. Розвиток аерокосмічних технологій для удосконалення ґрунтозахисного землеробства у Полтавському регіоні на початку ХХІ століття	152
Солдатенко В. Ф. Дополнительные аргументы против тенденции отказа от принципиальных подходов и оценок (соображения в связи с книгой «Украина – 1918. Взгляд из Германии») (Додаткові аргументи проти тенденції відмови від принципових підходів і оцінок (міркування в зв'язку з книгою «Україна – 1918. Погляд з Німеччини»))	156
Солошенко О. М. Інститут приватних домашніх шкіл в системі освіти сільського населення Російської імперії в ХІХ ст.	163
Танасюк В. Л. Магазины системы «Торгзін»: завдання та особливості радянської спецторгівлі першої половини 1930-х рр.	168
Танцюра О. Г. Витоки та розвиток сіонізму у контексті політики пам'яті Держави Ізраїль	172
Тішин О. В. Місце Півдня України в обґрунтуванні претензій ІІІ Рейху на східноєвропейській території	177
Федчук О. Б. Московська держава як міфологема в уявленнях кримських татар у другій половині ХV – на початку ХVІІ ст.	184
Харламов М. І., Логовський І. М. Підготовка кваліфікованих робітників сільського господарства у школах РГУ та КГУ в УСРР у 1930–1934 роках ...	191

Холоденко В. В. Археологічна та музеєзнавча тематика на сторінках ранньої преси Переяславщини (1954–1970–ті рр.)	194
Хрящевська Л. М. Аналіз соціальної структури українського суспільства з початку 1990–х до кінця 2001 років	199
Shutko V. V. Historiography of favoritism in the political history of the Russian Empire and Ukraine in the middle and second half of the XVIII century: historical discourse (Історіографія фаворитизму в політичній історії Російської Імперії та України в середині та другій половині XVIII ст.: історичний дискурс)	204
Шишко О. Г. Підпільні петлюрівські організації в епіцентрі політичного терору в Одеській губернії у другій половині 1921 р.	208

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Коляда І. А. Рецензія про монографію: Романцова Н. Михайло Грушевський в історичній науці (1890–1934 рр.). Проблема в українській історіографії: монографія. Маріуполь: МДУ, 2019, 528 с.	213
Преловська І. М. Рецензія на книгу: Кізлова А. А. Усамітнення в натовпі: соціальні взаємодії братії при шанованих святинях Києво-Печерської Успенської Лаври (1786 р. – перші десятиліття ХХ ст.). Монографія. К.: ПП «Фірма «Гранмна»», 2019. 560 с.: ил.	215

CONTENT

HISTORICAL SCIENCES

Aliyev Ramal Ali oglu. History of creation and development of a synthetic rubber plant	7
Bandalieva A. A. History of medicine and pharmacy in Azerbaijan	13
Bratus I. V., Mykhalevych V. V., Gunka A. M. Evbaz – some cultural and historical aspects	17
Buglay N. M. Normatively legal base as source of research of foreign policy of Poland at the end of XX – in beginning of XXI item	20
Verbovyi O. V. The reconstruction of Taras Shevchenko State University of Kyiv in the post-war period (1943–1952)	25
Godliuk A. M. The Influence of the Korean War (1950–1953) on the contemporary system of international relations and the transformation of European countries	30
Hrytsan I. V. State-Owned activities of Ivan Ogienko	37
Denysenko V. I. Genesis of the elites in the Donbas region during the soviet era	41
Dobrolyubska Yu. A. Anton Friedrich Büsching: chronological retrospective of life and activity	47
Zinkevych T. S. Ruthenian Orthodox Church in the governmental and political life of Kyivan Rus	53
Zolotarev V. S. The tactic of the Russian Constitutional Democratic Party regarding the Stolypin Agrarian Reform	57
Konyukhov S. V. Features of the organizational and military-political activity of the OUN in the territory of Zhovkiv district in the 1930s	61
Korzun O. V. Features of scientific researches of the Ukrainian research institute of the hydraulic engineering and land-reclamation are in the years of Second World War	66
Kostyuk L. V. Dynamics of the migration policy of Finland second half of the XX – beginning of the XXI century	71
Kravchuk L. V. Condition of stock-breeding of the Ternopil Region in the system of collective management in 1940–1941	75
Kunytskyi M. P. Organization of the insurance system on the territory of the Reichskommissariat «Ukraine» (1941–1944)	80
Latenko V. Interpretations of the concept of «Sub-Saharan Africa» in contemporary socio-humanitarian research	84
Levenets O. M. Elements of soviet communist ideology and propaganda in school textbooks on foreign languages in the middle of the 60s – 80s of the XX century (on materials of the Volyn region of the Ukrainian SSR)	88
Malaschuk O. S. Origin and formation of scientific foundations of winegrowing in the Russian empire (2nd half of XVIII – 1st half of XIX centuries)	94
Melnyk V. V. Theoretical-methodological and scientific-organizational bases of development of artificial incubation in Ukrainian SSR in 1964–1991	99
Mihailov A. I. Small credit in the Bessarabian province	103
Mironova I. S. Formation of post roads in Ukrainian territory in second half of XVII – first half of XVIII century	107
Nagirnyak A. Y. Problem questions of professional preparation for guides and guides-translators in the field of excursion activity in Ukraine	112
Nepipenko L. P. Gender ideology and gender policy in the soviet political culture of Ukraine during the times of the New Economic Policy	116
Pavlenko V. M., Savaryn V. M. Transformation of Italy's public opinion on migration policy (1980s–2010): the evolution of multiculturalism	124
Prokopenko L. I. Research activity of the Department of Library Science of the Kyiv National University of Culture and Arts: through the prism of transformational processes (2003–2018)	128
Rudnichuk A. A. Features of the social composition of the population of the cities of Germany in the XIV–XV centuries	133
Sereda M. V. Ethnic and cultural ties in the territory of the Northern Black Sea coast in the Cimmerian era	140
Skyba I. B. Formation of personality and the beginning of church and public activity of the administrator of the Autocephalous Church in Ukraine of the Metropolitan Polycarp (Sikorsky) during the years of the German-Soviet war	144
Smirnova B. O. Development of aerospace technologies for the improvement of protecting soil agriculture in the Poltava region at the beginning XXI of century	152
Soldatenko V. F. Additional arguments against the tendency to abandon principled approaches and assessments (considerations in connection with the book «Ukraine–1918. A Look from Germany»)	156
Soloshenko O. M. The institute of home private schools in the educational system of the rural population of the Russian Empire in the XIX century	163
Tanasiuk V. L. Shops of the Torgzin system: tasks and features of the Soviet special trade of the first half of the 1930s	168
Tantsiura O. H. Origins and development of Zionism in the context of the memory politics of the State of Israel	172
Tishyn O. V. The place of the South of Ukraine in grounding of claims on the third Reich on the East European territories	177
Fedchuk O. B. Muscovy state as the mythologeme in the presentations of Crimean Tatars in the second half of XV – at the beginning of XVII century	184
Kharlamov M. I., Logovskiy I. M. Training of skilled agricultural workers in the schools of the SFE and CFE in the USSR in 1930–1934	191
Kholodenko V. V. Archaeological and museum studies subjects on the pages of the early press of the Pereyaslav region (1954s–1970s)	194
Hryashchevskaya L. M. Analysis of the social structure of Ukrainian society from the beginning of 1990 to the end of 2001 years	199

Shymko V. V. Historiography of favoritism in the political history of the Russian Empire and Ukraine in the middle and second half of the XVIII century: historical discourse	204
Shyshko O. G. Underground Petliura organizations in the epicenter of political terror in Odesa province in the second half of 1921	208

SCIENTIFIC LIFE

Koliada I. A. Review of the monograph: Romantsova N. Mikhaylo Grushevsky in the historical science (1890's–1934's). The problem in Ukrainian historiography: monography. Mariupol: MSU, 2019, 528 p.	213
Prelovskaya I. M. Recent to the book: Kislov A. A. Interaction in nation work: social interaction of Britain at channeled holidays of Kyiv–Pecherskiy's African Lavra (1786 ad – first decade of the twelfth decade). Monograph. K.: Private enterprise «Firm «Granma»», 2019. 560 c.: il.	215

